

การใช้ Discovery Tools ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย Use of Discovery Tools of Libraries in Public Universities in Thailand

นราธิป ปิติธนบดี^{1,*} และ สมร ไพศรี²

Narathip Pitithanabodee^{1,*} และ Samorn Paisri²

¹ กลุ่มวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา; Department of Library Science, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand.

² บรรณารักษ์กลุ่มภารกิจส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ฝ่ายจัดการข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; Librarian, Library Information Management Division, Office of Academic Resources, Chulalongkorn University, Thailand.

* Corresponding author email: npitithanabodee@gmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ Discovery tools ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย

วิธีการศึกษา: การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) กลุ่มตัวอย่าง คือ บรรณารักษงานบริการห้องสมุดที่รับผิดชอบการให้บริการ Discovery tools จำนวน 43 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าร้อยละ

ข้อค้นพบ: ผลการศึกษาพบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่เคยใช้ EBSCO Discovery Service เวอร์ชันแรกในปี 2011 และในปัจจุบันเลือกใช้ EBSCO Discovery Service เวอร์ชันล่าสุดปี 2021 ห้องสมุดส่วนใหญ่นำผลิตภัณฑ์มาใช้โดยได้รับอิทธิพลจากการจากเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) บรรณารักษ์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดหาและเลือกผลิตภัณฑ์โดยพิจารณาจากคุณลักษณะและการใช้งาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์ Discovery tools เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาและเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการจากแหล่งที่หลากหลาย โดยใช้บริการที่เป็นบทความ การนำออกข้อมูลรายการอ้างอิง และสถิติการใช้ บรรณารักษ์ใช้ Discovery tools ค้นหาข้อมูลครั้งเดียวจากทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย นอกจากนี้พบว่าบรรณารักษ์เผชิญปัญหาเกี่ยวกับผลการค้นหาที่มีจำนวนมาก และบรรณารักษ์ยังไม่ได้ประเมินความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้ใช้

การประยุกต์ใช้จากการศึกษานี้: ผลการวิจัยนี้จะประโยชน์ในการปรับปรุงการให้บริการและเป็นข้อมูลสำหรับใช้พิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของห้องสมุดแต่ละแห่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: เครื่องมือช่วยค้น การสืบค้นสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

Abstract

Purpose: This research aimed at exploring the use of Discovery tools of the public universities in Thailand.

Methodology: This survey investigation explored the use of Discovery tools from 43 public service librarians responsible for providing users with Discovery tools using questionnaires and percentage as data analysis.

Findings: Most of the public university libraries started using EBSCO Discovery service in 2011 and have currently used the latest version of the service since 2021. The majority of the libraries have complementarily been given the rights to use the tools from Thai Library Information System (ThaiLIS). The respondents participated in the acquisition and selection of the tools based on the tool features and functionality. Most of the librarians made the Discovery program available to the users for accessing needed information from a variety of information sources, such as journal article search, citation export, and use statistic recording. The librarians normally used a one-time search to access a variety of resources. In addition, the librarians encountered the problem of getting a large number of the search results and their incapability to assess users' satisfaction and needs.

Application of the study: The research results can contribute to the improvement of library services and construction of a guidelines for selecting the Discovery tool programs suitable for each library.

Keywords: Discovery tools, Information search, Academic library

1. บทนำ

Discovery tools เป็นซอฟต์แวร์ที่สร้างสรรขึ้นโดยนำเข้ามาทดสอบของทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทที่มีให้บริการในห้องสมุดแต่ละแห่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ค้นหาและเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศจากแหล่งที่หลากหลาย มีลักษณะเป็นจุดเข้าถึงเพียงจุดเดียวที่เป็นกล่องสืบค้นแบบเดียวกับกูเกิล มีการจัดอันดับความเข้าเรื่องของผลการค้นและสร้างประสบการณ์ผู้ใช้ที่แตกต่างกันในด้านความเร็วของการค้นคืน ความเข้าเรื่องและความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผลการค้น (Asher, Duke, & Wilson, 2013; Breeding, 2015; Dalal, Kimura, & Hofmann, 2015; Fagan et al., 2012; Fawley & Krysak, 2012) ซึ่งผลิตภัณฑ์ Discovery tools เกิดขึ้นครั้งแรกใน ค.ศ.2007 เป็นผลิตภัณฑ์ของ Online Computer Library Center (OCLC) ที่มีชื่อว่า WorldCat Local ต่อมาในปี 2009 บริษัท Serials Solutions นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ชื่อ Summon และปี 2010 บริษัท EBSCO นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ชื่อ EBSCO Discovery Service (EDS) บริษัท Innovative Interfaces นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ชื่อ Innovative Interfaces Encore Synergy และบริษัท Ex Libris นำเสนอ

ผลิตภัณฑ์ที่ชื่อ Primo (Vaughan, 2011a, b) และในปีต่อมาจนถึงปัจจุบันมีบริษัทและองค์กรหลายแห่งผลิตซอฟต์แวร์ทั้งซอฟต์แวร์เชิงพาณิชย์และซอฟต์แวร์ระบบเปิดอีกเป็นจำนวนมาก

เมื่อสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ Discovery tools ในต่างประเทศ พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาการใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในห้องสมุดและเครือข่ายห้องสมุดหลายประเภท อาทิ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดแห่งรัฐ ห้องสมุดรัฐสภา ห้องสมุดเฉพาะ เครือข่ายห้องสมุดในระดับภูมิภาคและเครือข่ายห้องสมุดวิจัย (Allison & Mering, 2018; Chickering & Yang, 2014; Yang & Wagner, 2010) ในขณะที่การใช้ Discovery tools ในประเทศไทยที่ผู้วิจัยสำรวจจากเว็บไซต์ พบว่า มีห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งจัดซื้อเองด้วยงบประมาณของห้องสมุด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ EDS, Primo และ OCLC WorldCat Discovery และมีห้องสมุดหลายแห่งที่ได้รับอิทธิพลจากการจาก ThaiLIS ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ EDS สำหรับการศึกษาวิจัยในต่างประเทศนั้น งานวิจัยของ Allison & Mering (2018) ศึกษาการใช้ Discovery tools ในห้องสมุดที่สังกัดสมาคมห้องสมุดวิจัย (Association of Research Libraries: ARL) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารห้องสมุด ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ Primo, Summon และ EDS เป็น 3 อันดับแรกที่ห้องสมุดเลือกใช้ มีห้องสมุดเพียงร้อยละ 11 ที่ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ โดยห้องสมุดอีกร้อยละ 89 วางแผนที่จะประเมินในอนาคต ผู้บริหารห้องสมุดส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อบทความที่มีให้บริการ การจัดอันดับความเข้าเรื่องของผลการค้น การสอนการใช้ซอฟต์แวร์ ความสามารถในการใช้งานซอฟต์แวร์ที่ตรงความต้องการและการนำเสนอผลการค้น บริการที่ห้องสมุดใช้สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ บทความ (articles) การแก้ปัญหาจุดเชื่อมโยงข้อมูล (Link resolver) การนำออกข้อมูลรายการอ้างอิง (Citation export) หน้าปกหนังสือ (Book jackets) และข้อเสนอแนะการสืบค้น (Search suggestions) นอกจากนี้ยังพบปัญหาจากการใช้ Discovery tools ได้แก่ ไม่มีการประเมินเมทาตาทาที่ช่วยให้ได้ผลการค้นที่ตรงความต้องการ เมทาตาทาของบทความที่ค้นได้มีความไม่สมบูรณ์เท่ากับฐานข้อมูลเฉพาะสาขาวิชา ไม่ครอบคลุมผลการค้นจากแหล่งที่หลากหลาย ขาดคำอธิบายที่ชัดเจนถึงความครอบคลุมฐานข้อมูลทั้งหมดหรือฐานข้อมูลส่วนใหญ่ที่ห้องสมุดบอกรับ ผู้ใช้เผชิญปัญหาในการใช้ ซอฟต์แวร์ที่ใช้ไม่ตรงความต้องการเนื่องจากข้อตกลงของภาคีเครือข่าย การออกแบบส่วนต่อประสานไม่มีความทันสมัย ผลการค้นมีจำนวนมาก และไม่สามารถใช้สืบค้นได้ดีเท่ากับ Google Scholar ที่ผู้ใช้คุ้นเคย

นอกจากประเด็นการใช้ Discovery tools ของห้องสมุดในต่างประเทศแล้ว มีงานวิจัยที่ศึกษาผลิตภัณฑ์แต่ละรายการว่าเป็นไปตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ งานวิจัยของ Yang & Wagner (2010) ที่ประเมินและเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ Discovery tools ตามเกณฑ์ประเมิน 12 ข้อ ได้แก่ 1) ค้นหาข้อมูลครั้งเดียวจากทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดของห้องสมุด 2) มีรูปแบบหน้าจอที่ทันสมัย 3) มีเนื้อหาที่เพิ่มคุณค่า 4) ชี้แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 5) มีช่องค้นหาแบบง่ายทุกหน้าจอ 6) มีการเรียงลำดับความสอดคล้องของเนื้อหาที่ค้นได้ 7) สามารถตรวจสอบการสะกดคำสืบค้น 8) ให้ข้อเสนอแนะ/แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 9) การมีส่วนร่วมของผู้ใช้ 10) ช่องทางการแจ้งเตือน 11) เชื่อมโยงกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ และ 12) มีความเสถียรของแหล่งข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของการค้นหาข้อมูลครั้งเดียวจากทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดของ

ห้องสมุดและลักษณะการเรียงลำดับความสอดคล้องของเนื้อหาที่ค้นได้กำลังจะหายไปจากผลิตภัณฑ์ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นซอฟต์แวร์ระบบเปิดมีลักษณะเป็นไปตามเกณฑ์ประเมินมากที่สุด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ LibraryFind เป็นไปตามเกณฑ์ 10 ข้อ และผลิตภัณฑ์ VuFind และ Scriblio เป็นไปตามเกณฑ์ 9 ข้อเท่ากัน

ส่วนงานวิจัยของ Chickering & Yang (2014) เป็นอีกหนึ่งเรื่องที่ประเมินและเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ Discovery tools ตามเกณฑ์ประเมิน 16 ข้อ โดยเพิ่มเติมเกณฑ์เดิมจากงานวิจัยของ Yang & Wagner (2010) อีก 4 ข้อ ได้แก่ 1) มีช่องค้นหาแบบง่ายพร้อมเชื่อมต่อการค้นหาขั้นสูง 2) เติมข้อความอัตโนมัติ/ต่อท้าย 3) แสดงผลบนหน้าจออุปกรณ์เคลื่อนที่ และ 4) เชื่อมโยงทรัพยากรสารสนเทศเรื่องเดียวกันที่มีฉบับพิมพ์/รูปแบบที่ต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่เป็นซอฟต์แวร์เชิงพาณิชย์มีลักษณะที่ทันสมัยมากกว่าซอฟต์แวร์ระบบเปิด ซึ่งซอฟต์แวร์ระบบเปิด เช่น Blacklight ที่มีลักษณะเป็นไปตามเกณฑ์น้อยที่สุด แต่มีความยืดหยุ่นสำหรับผู้ใช้ในการเพิ่มลักษณะการใช้งานต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ สำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นไปตามเกณฑ์สูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ Primo และ WorldCat Local เป็นไปตามเกณฑ์ 14 ข้อเท่ากัน รองลงมาคือ Axiell Arena เป็นไปตามเกณฑ์ 13 ข้อ และ EDS เป็นไปตามเกณฑ์ 12 ข้อ ซึ่งผลิตภัณฑ์ Primo มีลักษณะเฉพาะ 2 ประการ คือ การเรียงลำดับความสอดคล้องของเนื้อหาที่ค้นได้และการเชื่อมโยงทรัพยากรสารสนเทศเรื่องเดียวกันที่มีฉบับพิมพ์/รูปแบบที่ต่างกัน ขณะที่ WorldCat Local และ eXtensible Catalog มีลักษณะที่สามารถเชื่อมโยงทรัพยากรสารสนเทศเรื่องเดียวกันที่มีฉบับพิมพ์/รูปแบบที่ต่างกันได้

งานวิจัยในต่างประเทศยังพบว่ามีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้ Discovery tools ของผู้ใช้ 2 กลุ่ม คือ บรรณารักษ์และนักศึกษา สำหรับงานวิจัยที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นบรรณารักษ์ ได้แก่ งานวิจัยของ Buck & Steffy (2013) ที่ศึกษาการใช้ Discovery tools ในการสอนการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยวิจัยและมีประสบการณ์ในการสอนการใช้ Discovery tools บรรณารักษ์ใช้ผลิตภัณฑ์ EDS มากที่สุด รองลงมาคือ Summon, WorldCat Local และ Primo ตามลำดับ บรรณารักษ์จำนวนมากที่สุดมีประสบการณ์ในการใช้ Discovery tools น้อยกว่า 1 ปี ซึ่งมีเหตุผล 3 ประการที่บรรณารักษ์ตัดสินใจสอน Discovery tools ให้แก่นักศึกษา คือ ตรงความต้องการของนักศึกษา เนื้อหารายวิชาและงานมอบหมาย บรรณารักษ์ส่วนใหญ่แนะนำนักศึกษาให้รู้จักเครื่องมือช่วยค้นประเภทนี้โดยอธิบายว่าเป็นแหล่งเริ่มต้นในการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา เป็นเครื่องมือที่ใช้สืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูลทั้งหมดของห้องสมุด และเป็นเครื่องมือแบบสืบค้น ณ จุดเดียว บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ระบุว่า Discovery tools มีคุณลักษณะการใช้งานที่สามารถจำกัดการสืบค้นแหล่งสารสนเทศทางวิชาการหรือแหล่งสารสนเทศที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ และแม้ว่าจะจะเป็นเครื่องมือช่วยค้นที่ใช้งานได้ง่าย แต่ผลการค้นที่ได้มีจำนวนมากเกินไป และงานวิจัยของ Allen (2015) ที่ศึกษาการใช้ Discovery tools ของบรรณารักษ์ที่ส่งผลการสอนการรู้สารสนเทศในมหาวิทยาลัย San Jose State พบว่า บรรณารักษ์ใช้ผลิตภัณฑ์ VuFind และ Voyager ซึ่งผลิตภัณฑ์ทั้งสองรายการมีประสิทธิภาพต่างกัน บรรณารักษ์ใช้ Voyager ในการสืบค้นชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง ขณะที่ใช้ VuFind ในการสืบค้นขั้นสูง บรรณารักษ์แสดงความคิดเห็นว่าผล

การค้นที่ได้มีจำนวนมากเกินไป และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้ Discovery tools จะช่วยให้สามารถใช้งานได้ดีขึ้น

ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาการใช้ Discovery tools ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้น ได้แก่ งานวิจัยของ Asher, Duke & Wilson (2013) ที่ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการสืบค้นสารสนเทศโดยใช้ผลิตภัณฑ์ Summon, EDS, Google Scholar และฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด พบว่า นักศึกษาประเมินการใช้งาน EDS ว่ามีประสิทธิภาพในการสืบค้นมากที่สุด นักศึกษาใช้ EDS ในการสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการโดยใช้เวลาที่น้อยที่สุด และนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บทความวิชาการที่ค้นได้จาก EDS มากที่สุด

อนึ่ง Discovery tools เป็นเครื่องมือช่วยค้นประเภทหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศทุกแหล่งที่ห้องสมุดมีให้บริการ มีลักษณะการใช้งานเช่นเดียวกับการสืบค้นผลิตภัณฑ์ของกูเกิลที่ผู้ใช้งานเคยอยู่แล้ว ซึ่งห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยเริ่มใช้ Discovery tools มาเป็นเวลาเกือบ 15 ปีแล้ว โดยยังไม่พบว่ามีนักศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย จึงเป็นที่มาของการวิจัยในครั้งนี้ที่มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาการใช้ Discovery tools ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการให้บริการและเป็นข้อมูลสำหรับใช้พิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของห้องสมุดแต่ละแห่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการใช้ Discovery tools ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย ในด้านผลิตภัณฑ์ที่เคยใช้แต่ปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้ว ผลิตภัณฑ์ที่เลือกใช้ในปัจจุบัน วิธีการนำผลิตภัณฑ์มาใช้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดหาผลิตภัณฑ์มาใช้ในห้องสมุด เกณฑ์การพิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์มาให้บริการแก่ผู้ใช้ วัตถุประสงค์ในการให้บริการ การเลือกใช้เครื่องมือ การใช้คุณลักษณะการใช้งาน ปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้ และการประเมินความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้ใช้

3. วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) กลุ่มตัวอย่าง คือ บรรณารักษ์งานบริการ จำนวน 43 คน ที่รับผิดชอบการให้บริการ Discovery tools จากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 43 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยในกำกับ 13 แห่ง มหาวิทยาลัยของรัฐ 5 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ 20 แห่ง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 5 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ครอบคลุมข้อความ 3 ตอน จำนวน 20 ข้อ คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ชื่อห้องสมุด มหาวิทยาลัยที่สังกัด ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม และประสบการณ์ในการนำผลิตภัณฑ์ Discovery tools มาใช้ในห้องสมุด ตอนที่ 2 การใช้ Discovery tools ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่เคยใช้แต่ปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้ว ผลิตภัณฑ์ที่เลือกใช้ในปัจจุบัน วิธีการนำผลิตภัณฑ์มาใช้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดหาผลิตภัณฑ์มาใช้ในห้องสมุด เกณฑ์การพิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์มาให้บริการแก่ผู้ใช้ วัตถุประสงค์ในการให้บริการ การเลือกใช้เครื่องมือ การใช้คุณลักษณะการใช้งาน ปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้

และการประเมินความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้ใช้ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ การเข้าถึง การสืบค้น การแสดงผลการค้น การใช้ผลการค้น ปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้ และความคิดเห็นอื่น ๆ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้ Discovery tools โดยประเมินความตรงตามเนื้อหา (Content validity) จากนั้นจึงนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 พร้อมทั้งปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบรรณารักษ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน จากนั้นจึงปรับปรุงเนื้อหาของแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของบรรณารักษ์และนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้บรรณารักษ์ตอบแบบสอบถามออนไลน์ระหว่างวันที่ 12 กรกฎาคม ถึง 15 สิงหาคม 2564 จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

4. ผลการศึกษา

จากการสอบถามบรรณารักษ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 51.2) มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี บรรณารักษ์จำนวนสูงสุด 19 คน (ร้อยละ 44.2) มีประสบการณ์ในการนำผลิตภัณฑ์ Discovery tools มาใช้ในห้องสมุดเป็นเวลา 1-5 ปี เมื่อสอบถามถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้ พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.7) เคยใช้ผลิตภัณฑ์ EBSCO Discovery Service เวอร์ชันแรกในปี 2011 แต่ปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้ว ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 100.0) เลือกใช้ในปัจจุบัน คือ EBSCO Discovery Service เวอร์ชันล่าสุดปี 2021 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
- ปริญญาตรี	22	51.2
- ปริญญาโท	21	48.8
รวม	43	100.0

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

2. ประสบการณ์ในการนำ Discovery tools มาใช้ในห้องสมุด		
- น้อยกว่า 1 ปี	4	9.3
- 1 - 5 ปี	19	44.2
- 6 - 10 ปี	12	27.9
- 11 ปีขึ้นไป	8	18.6
รวม	43	100.0

ตารางที่ 2 ผลลัพธ์ Discovery tools ที่ห้องสมุดเคยใช้และผลลัพธ์ที่เลือกใช้ในปัจจุบัน

ผลลัพธ์ Discovery tools	ผลลัพธ์ที่เคยใช้แต่ปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้ว*		ผลลัพธ์ที่เลือกใช้ในปัจจุบัน*	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- EBSCO Discovery Service	36	83.7	43	100.0
- OCLC WorldCat Discovery	6	14.0	3	7.0
- Primo	3	7.0	2	4.7
- Summon	3	7.0	1	2.3
- Encore	2	4.7	-	-

* ตอบได้มากกว่า 1 ผลลัพธ์

เมื่อสอบถามบรรณารักษ์เกี่ยวกับการนำผลลัพธ์ Discovery tools มาใช้ในห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.7) ได้รับภินันทนาการจากเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดหาผลลัพธ์ Discovery tools โดยพิจารณาเลือกผลลัพธ์จากเกณฑ์ในด้านคุณลักษณะและการใช้งาน ร้อยละ 62.8 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การนำผลลัพธ์ Discovery tools มาใช้ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

การนำผลลัพธ์มาใช้ในห้องสมุด	จำนวน	ร้อยละ
1. วิธีการนำผลลัพธ์มาใช้ในห้องสมุด*		
- ได้รับภินันทนาการจาก ThaiLIS	33	76.7
- จัดซื้อเองด้วยงบประมาณของห้องสมุด	20	46.5
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดหาผลลัพธ์		
- มีส่วนร่วม	28	65.1
- ไม่มีส่วนร่วม	15	34.9
3. เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาเลือกผลลัพธ์*		
- คุณลักษณะและการใช้งาน	27	62.8
- เนื้อหา	19	44.2
- ราคา	18	41.9
- บริการสนับสนุนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับโปรแกรม	17	39.5
- ประสบการณ์ของผู้ใช้	9	20.9

* ตอบได้มากกว่า 1 ผลลัพธ์

สำหรับการใช้ผลิตภัณฑ์ Discovery tools ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษานั้น พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาและเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการจากแหล่งที่หลากหลาย (ร้อยละ 93.0) เพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันในการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด (83.7) และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยค้นในการสอนการรู้สารสนเทศให้แก่นักศึกษา (83.7) โดยใช้บริการที่เป็นบทความ ร้อยละ 74.4 การนำออกข้อมูลรายการอ้างอิง ร้อยละ 65.1 และสถิติการใช้ ร้อยละ 55.8 และพบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.0) ใช้ค้นหาข้อมูลครั้งเดียวจากทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย ดังรายละเอียดในตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4 วัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์ Discovery tools ในห้องสมุด

วัตถุประสงค์ของการใช้*	จำนวน	ร้อยละ
- เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาและเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการจากแหล่งที่หลากหลาย	40	93.0
- เพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันในการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด	36	83.7
- เพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยค้นในการสอนการรู้สารสนเทศให้แก่นักศึกษา	36	83.7
- เพื่อให้ผู้ใช้สืบค้นสารสนเทศได้อย่างง่ายจากส่วนต่อประสานที่ทันสมัย	33	76.7
- เพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการในห้องสมุดอย่างคุ้มค่า	32	74.4

* ตอบได้มากกว่า 1 ผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 5 การใช้บริการในผลิตภัณฑ์ Discovery tools

วัตถุประสงค์ของการใช้*	จำนวน	ร้อยละ
- บทความ (articles)	32	74.4
- การนำออกข้อมูลรายการอ้างอิง (citation export)	28	65.1
- สถิติการใช้ (usage statistics)	24	55.8
- หน้าปกหนังสือ (book jackets)	16	37.2
- การขอให้จัดส่งเอกสาร (delivery requests)	16	37.2
- ตรวจสอบการสะกดคำ (spell check)	13	30.2
- ข้อเสนอแนะการสืบค้น (search suggestions)	13	30.2
- การเก็บรวบรวมข้อมูลต่างระบบ (OAI harvesting)	12	27.9
- การแก้ปัญหาจุดเชื่อมโยงข้อมูล (link resolver)	12	27.9
- ผังแสดงเลขเรียกหนังสือ (call number maps)	12	27.9
- สื่อประสมหรือรูปแบบ (multimedia/images)	11	25.6
- การเรียกดูรายการแบบเสมือน (virtual browsing)	9	20.9
- การแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้ (patron reviews)	7	16.3
- การครอบครองและการส่งคืน (holds & recalls)	7	16.3
- การกำหนดระดับของผู้ใช้ (patron ratings)	6	14.0
- สำรองสำหรับรายวิชา (course reserves)	4	9.3
- ข้อมูลสัญญาอนุญาต (license info.)	1	2.3
- การแท็กข้อมูลของผู้ใช้ (patron tags)	1	2.3

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตาราง 6 การใช้คุณลักษณะการใช้งานในผลิตภัณฑ์ Discovery tools

คุณลักษณะการใช้งาน*	จำนวน	ร้อยละ
- ค้นหาข้อมูลครั้งเดียวจากทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย	40	93.0
- ชี้แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	33	76.7
- มีช่องค้นหาแบบง่ายพร้อมเชื่อมต่อการค้นหาขั้นสูงได้	31	72.1
- มีช่องค้นหาแบบง่ายทุกหน้าจอ	26	60.5
- มีการเรียงลำดับความสอดคล้องของเนื้อหาและคำสืบค้น	24	55.8
- มีรูปแบบหน้าจอที่ทันสมัย	22	51.2
- มีเนื้อหาที่เพิ่มคุณค่า	21	48.8
- เชื่อมโยงทรัพยากรสารสนเทศเรื่องเดียวกันที่มีฉบับพิมพ์/รูปแบบที่ต่างกัน	18	41.9
- แสดงผลบนหน้าจออุปกรณ์เคลื่อนที่ได้	15	34.9
- เชื่อมโยงกับเครือข่ายสังคมออนไลน์	13	30.2
- มีความเสถียรของแหล่งข้อมูล	10	23.3
- สามารถตรวจสอบการสะกดคำสืบค้น	9	20.9
- การมีส่วนร่วมของผู้ใช้	8	18.6
- ช่องทางการแจ้งเตือน	8	18.6
- ให้ข้อเสนอแนะ/แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	7	16.3
- เติมข้อความอัตโนมัติ/ต่อท้าย	3	7.0

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในส่วนของผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและการประเมินการใช้ Discovery tools นั้น พบว่า บรรณารักษ์จำนวนสูงสุด 30 คน (ร้อยละ 69.8) เผชิญปัญหาเกี่ยวกับผลการค้นหาที่ได้มีจำนวนมาก จึงต้องใช้เวลานานในการเลือกสารสนเทศที่ต้องการ รองลงมาคือบรรณารักษ์จำนวน 26 คน (ร้อยละ 60.5) ขาดความชัดเจนเกี่ยวกับความครอบคลุมฐานข้อมูลทั้งหมดหรือฐานข้อมูลส่วนใหญ่ที่ห้องสมุดบอกรับ และบรรณารักษ์จำนวน 11 คน (ร้อยละ 25.6) ระบุว่าไม่ครอบคลุมการสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งที่หลากหลาย สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ Discovery tools พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.1) ไม่เคยประเมินความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้ใช้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 7-8

ตาราง 7 ปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้ Discovery tools ในห้องสมุด

ปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้*	จำนวน	ร้อยละ
- ผลการค้นที่ได้มีจำนวนมากจึงต้องใช้เวลาในการเลือกสารสนเทศที่ต้องการ	30	69.8
- ขาดความชัดเจนเกี่ยวกับความครอบคลุมฐานข้อมูลทั้งหมดหรือฐานข้อมูลส่วนใหญ่ในห้องสมุดบอกรับ	26	60.5
- ไม่ครอบคลุมการสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งที่หลากหลาย	11	25.6
- ไม่ครอบคลุมสารสนเทศที่ตรงความต้องการ	10	23.3
- ไม่สามารถใช้งานได้ดีเท่ากับ Google Search และ Google Scholar ที่ผู้ใช้คุ้นเคยอยู่แล้ว	9	20.9
- การออกแบบส่วนต่อประสานที่ไม่ทันสมัย	7	16.3
- ขาดการปรับปรุงเมทาตาสำหรับการสืบค้นสารสนเทศที่สมบูรณ์และทันสมัย	5	11.6

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตาราง 8 การประเมินความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้ใช้

การประเมินความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้ใช้	จำนวน	ร้อยละ
- ไม่เคย	31	72.1
- เคย	11	25.6
- ไม่ระบุ	1	2.3
รวม	43	100.0

สำหรับความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้และปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้ Discovery tools ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ บรรณารักษ์มีความเห็นสรุปได้ 2 หัวข้อ ดังนี้

1) การใช้ Discovery tools มี 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การเข้าถึง สามารถใช้งานง่าย สะดวก และรวดเร็ว โดยใช้กล่องสืบค้นเพียงจุดเดียวที่หน้าเว็บไซต์ของห้องสมุด และเข้าใช้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเชื่อมต่อ proxy หรือ VPN ของมหาวิทยาลัย (2) การสืบค้น สามารถสืบค้นโดยพิมพ์คำค้นหรือคำสำคัญที่ต้องการ เป็นการสืบค้นครั้งเดียวจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เชื่อมโยงคำค้นและตัวช่วยกรองผลการค้น และสามารถกำหนดหรือจำกัดรูปแบบผลการค้นที่ต้องการ (3) การแสดงผลการค้น แสดงผลที่ชัดเจน ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ แสดงผลการค้นที่เป็นทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย และให้ผลการค้นที่เป็นบทคัดย่อและเอกสารฉบับเต็มที่เป็นไฟล์ PDF หรือ HTML และ (4) การใช้ผลการค้น สามารถนำผลการค้นไปใช้อ้างอิง นำออกข้อมูลรายการอ้างอิงไปยังโปรแกรมการจัดการบรรณานุกรม ตรวจสอบข้อมูลการยืมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด และดาวน์โหลดบทความฉบับเต็มได้

2) ปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้ Discovery tools มี 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ผลการค้นมีจำนวนมากเกินไป ต้องใช้เวลาในการกรองผลการค้นที่ตรงความต้องการ ผลการค้นไม่ครอบคลุมทรัพยากรสารสนเทศในสาขาวิชาและรูปแบบที่ต้องการ การแสดงผลการค้นรายการเดียวกันแต่แสดงหลายระเบียบข้อมูลซ้ำกัน ผลการค้นเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดไม่ได้ให้บริการ ผลการค้นบางรายการไม่สามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็มได้และมีข้อจำกัดในการดาวน์โหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (2) ผู้ใช้ที่ใช้บริการมีจำนวนน้อยและเป็นผู้ที่

ขาดความเข้าใจและทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ และ (3) ห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์และจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการ

5. อภิปรายผล/Discussion

การอภิปรายผลการวิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ ผลผลิตงานที่ใช้ การใช้ผลิตภัณฑ์ และปัญหาอุปสรรคและการประเมินการใช้ผลิตภัณฑ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1. ผลผลิตงานที่ใช้

จากผลการศึกษาพบว่า EBSCO Discovery Service เวอร์ชันแรกในปี 2011 เป็นผลิตภัณฑ์ที่ห้องสมุดส่วนใหญ่เคยใช้แต่ปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้ว ในขณะที่ผลิตภัณฑ์ที่ห้องสมุดส่วนใหญ่เลือกใช้ในปัจจุบัน คือ EBSCO Discovery Service เวอร์ชันล่าสุดในปี 2021 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเพราะห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากการจากเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) ที่จัดหาและให้บริการ EBSCO Discovery Service แก่ห้องสมุดทุกแห่งในเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (UniNet) ของสำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากการจาก ThaiLIS และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Buck & Steffy (2013) และ Allison & Mering (2018) ที่พบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้ผลิตภัณฑ์ EBSCO Discovery Service นอกจากนี้ในมุมมองของผู้ใช้บริการจากผลการวิจัยของ Asher, Duke & Wilson (2013) พบว่านักศึกษาประเมินการใช้งาน EBSCO Discovery Service ว่ามีประสิทธิภาพในการสืบค้น ซึ่งนักศึกษาใช้ EBSCO Discovery Service ในการสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการโดยใช้เวลาอันน้อยที่สุด และนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บทความวิชาการที่ค้นได้จาก EBSCO Discovery Service

ผลการวิจัยยังพบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดหาผลิตภัณฑ์ Discovery tools โดยพิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์จากเกณฑ์ในด้านคุณลักษณะและการใช้งาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเป็นตัวแทนในการพิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์ดังกล่าว โดยบรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะและการใช้งานผลิตภัณฑ์ที่เลือกเป็นลำดับแรก เนื่องจากจำเป็นต้องพิจารณาส่วนต่อประสานผู้ใช้ (User interface) ของผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานได้ง่ายและสะดวก

5.2. การใช้ผลิตภัณฑ์

จากผลการศึกษาพบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้ผลิตภัณฑ์ Discovery tools เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาและเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการจากแหล่งที่หลากหลาย เพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันในการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยค้นในการสอนการรู้สารสนเทศให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจากผลิตภัณฑ์ Discovery tools ที่รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศจากแหล่งที่หลากหลายไว้ ณ จุดเดียวจะช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้สะดวกและรวดเร็ว ทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยค้นหาสารสนเทศที่ครอบคลุมทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทที่ห้องสมุดมีให้บริการ และยังช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่าทรัพยากรสารสนเทศที่ค้นได้นั้นมีให้บริการในห้องสมุดแห่งใดบ้าง เพราะในกรณีที่ห้องสมุดที่ผู้ใช้บริการอยู่นั้นไม่มีทรัพยากรสารสนเทศให้บริการ ผู้ใช้สามารถขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในประเทศไทยได้

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้บริการในผลิตภัณฑ์ Discovery tools นั้น พบว่า บริการส่วนใหญ่ที่บรรณารักษ์ใช้ คือ บทความ การนำออกข้อมูลรายการอ้างอิง และสถิติการใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ใช้บริการต้องการใช้สารสนเทศในรูปแบบของบทความมากกว่ารูปแบบอื่น เนื่องจากบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนำเสนอสารสนเทศที่ทันสมัย โดยผู้ใช้สามารถนำข้อมูลรายการอ้างอิงไปใช้ประกอบในการทำผลงานได้อย่างสะดวก สำหรับสถิติการใช้ที่บรรณารักษ์สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์ เพราะเป็นข้อมูลที่แสดงปริมาณการใช้ผลิตภัณฑ์ของผู้ใช้บริการและช่วยให้บรรณารักษ์มีข้อมูลในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Allison & Mering (2018) ที่พบว่าผู้บริหารห้องสมุดที่สังกัดสมาคมห้องสมุดมีความพึงพอใจต่อบทความที่มีให้บริการ ซึ่งผลิตภัณฑ์ Discovery tools เป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าในห้องสมุดโดยเฉพาะการให้บริการบทความและการนำออกข้อมูลรายการอ้างอิง

ในส่วนของการใช้คุณลักษณะการใช้งานในผลิตภัณฑ์ Discovery tools พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้คุณลักษณะการใช้งาน คือ ค้นหาข้อมูลครั้งเดียวจากทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย ซึ่งแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และมีช่องค้นหาแบบง่ายพร้อมเชื่อมต่อการค้นหาขั้นสูงได้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะส่วนต่อประสานผู้ใช้ที่ช่วยให้ประหยัดเวลาในการเข้าถึงสารสนเทศ โดยพิมพ์คำค้นเพียงครั้งเดียวจากเมนูสืบค้นอย่างง่ายก็สามารถนำไปใช้ร่วมกับการค้นหาขั้นสูงได้ ซึ่งผลการค้นที่ค้นได้เป็นสารสนเทศที่มาจากแหล่งที่หลากหลาย และเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการค้นออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Buck & Steffy (2013) ที่พบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่แนะนำนักศึกษาให้รู้จักเครื่องมือช่วยค้นประเภทนี้ โดยอธิบายว่าเป็นแหล่งเริ่มต้นในการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา เป็นเครื่องมือที่ใช้สืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูลทั้งหมดของห้องสมุด และเป็นเครื่องมือแบบสืบค้น ณ จุดเดียว และแม้บรรณารักษ์ส่วนใหญ่จะเห็นว่าผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะสำคัญที่สามารถค้นหาข้อมูลครั้งเดียวจากทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายได้ก็ตาม แต่ผลการวิจัยของ Yang & Wagner (2010) พบว่า ลักษณะของการค้นหาข้อมูลครั้งเดียวจากทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดของห้องสมุดกำลังจะหายไปจากผลิตภัณฑ์ Discovery tools

5.3. ปัญหา อุปสรรคและการประเมินการใช้ผลิตภัณฑ์

จากผลการศึกษาพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เผชิญปัญหาเกี่ยวกับผลการค้นที่ได้มีจำนวนมาก จึงต้องใช้เวลานานในการเลือกสารสนเทศที่ต้องการ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผลิตภัณฑ์ Discovery tools รวบรวมแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย จึงทำให้ผู้ใช้ค้นได้สารสนเทศปริมาณมากและใช้เวลาในการไล่เรียง (Browse) สารสนเทศแต่ละรายการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Buck & Steffy (2013) Allen (2015) และ Allison & Mering (2018) ที่พบว่าบรรณารักษ์ที่ใช้ผลิตภัณฑ์ Discovery tools เผชิญปัญหาผลการค้นมีจำนวนมาก จึงเป็นเรื่องยากในการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ต้องการ

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ Discovery tools พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยประเมินความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้ใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผลิตภัณฑ์ Discovery tools ที่นำมาใช้ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยยังขาด

การส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว จึงอาจส่งผลให้ผู้ใช้บริการไม่คุ้นเคยกับการใช้งานเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Allison & Mering (2018) ที่พบว่าห้องสมุดที่สังกัดสมาคมห้องสมุดวิจัยเพียงร้อยละ 11 ที่ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่ใช้ผลิตภัณฑ์ Discovery tools โดยห้องสมุดอีกร้อยละ 89 มีการวางแผนที่จะประเมินในอนาคต

6. ข้อเสนอแนะ

6.1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) บรรณารักษ์ควรจัดทำสื่อวีดิทัศน์แนะนำการใช้ Discovery tools เพื่อส่งเสริมการใช้บริการแก่ผู้ใช้ภายในมหาวิทยาลัย
- 2) บรรณารักษ์ควรมีส่วนร่วมในการนำเสนอความคิดเห็นที่ได้จากการใช้ Discovery tools เพื่อให้ผู้ผลิตได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ในอนาคต
- 3) บรรณารักษ์ควรดำเนินการประเมินการใช้และความต้องการใช้ Discovery tools ของผู้ใช้ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาจัดหาผลิตภัณฑ์ Discovery tools ที่ตรงความต้องการของผู้ใช้

6.2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในอนาคต

- 1) การศึกษาเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ Discovery tools ที่ใช้ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
- 2) การพัฒนาสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับการใช้ Discovery tools เพื่อใช้สอนการรู้สารสนเทศให้แก่ผู้ใช้บริการ

เอกสารอ้างอิง / References

- Allen, N. D. (2015). Utilizing discovery tools for classrooms: How do librarian attitudes on discovery impact tools they teach? *Library Hi Tech News*, 8-12. Retrieved 7 May 2021, from <https://doi.org/10.1108/LHTN-09-2014-0078>
- Allison, D., & Mering, M. (2018). Use of discovery tools in ARL libraries. *Faculty Publications, UNL Libraries*, 366. Retrieved 7 May 2021, from <https://digitalcommons.unl.edu/librarianscience/366>
- Asher, A. D., Duke, L. M., & Wilson, S. (2013). Paths of discovery: Comparing the search effectiveness of EBSCO Discovery Service, Sommon, Google Scholar, and conventional library resources. *College & Research Libraries*, 74(5), 464-488.
- Breeding, M. (2015). *The future of library resource discovery*. Retrieved 7 May 2021, from https://groups.niso.org/apps/group_public/download.php/14487/future_library_resource_discovery.pdf
- Buck, S., & Steffy, C. (2013). Promising practices in instruction of discovery tools. *Communications in Information Literacy*, 7(1), 66-80.

- Chickering, F. W., & Yang, S. Q. (2014). Evaluation and comparison of discovery tools: An update. **Information Technology and Libraries**, **33**(2), 5-30.
- Dalal, H. A., Kimura, A. K., & Hofmann, M. A. (2015). **Searching in the wild: observing information-seeking behavior in a discovery tool**. Retrieved 7 May 2021, from http://www.ala.org/acrl/sites/ala.org/acrl/files/content/conferences/confsandpreconfs/2015/Dalal_Kimura_Hofmann.pdf
- Fagan, J. C., Mandernach, M., Nelson, C. S., Paulo, J. R., & Saunders, G. (2012). Usability test results for a discovery tool in an academic library. **Information Technology and Libraries**, **31**(1), 83-112.
- Fawley, N. E., & Krysak, N. (2012). Information literacy opportunities within the discovery tool environment. **College & Undergraduate Libraries**, **19**(2-4), 207-214.
- Vaughan, J. (2011a). Chapter 1: Web scale discovery: What and Why?. **Library Technology Reports**, **1**, 5-11.
- Vaughan, J. (2011b). Chapter 6: Differentiators and a final note. **Library Technology Reports**, **1**, 48-53.
- Yang, S. Q., & Wagner, K. (2010). Evaluating and comparing discovery tools: How close are we towards next generation catalog?. **Library Hi Tech**, **28**(4), 690-709.